

Nhật tụng kālāma – Kinh tạng trích điểm

Kinh Vân Hà – 19/01/2025

Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi chép.

Bài kinh hôm nay chúng ta học là Kimatthiya = Vân hà = Như thế nào? Chứ không phải vân là mây, hà là con sông, con tôm, không phải. Vân hà là Như thế nào?

Bài kinh này nếu không có nền tảng giáo lý đọc không hiểu, hai nữa là nếu biết chút giáo lý cực đoan mình sẽ hiểu nó rất nghèo. Có nghĩa bài kinh này chỉ nói đến lộ trình tu chứng: Giới năng sinh Định, Định năng sinh Tuệ. Tuệ dẫn đến Giải thoát. Hết. Đó là cách hiểu rất nghèo. Đọc Chú giải bài kinh khác liên hệ bài kinh này thì thế này:

Chuyện thứ nhất, chúng ta phải quay sang Chương Saccasamyutta - Chương Tương ứng Tứ Đế, Tương Ứng Bộ Kinh. Trong đó có bài kinh Trăm mũi lao (sattisatasutta) Đức Phật Ngài dạy: Những ai hiểu lầm cho rằng càng chịu nhiều khổ càng mau giải thoát thì đó là sai lầm. Thí dụ có những pháp môn, bên Đức trước đây có ông Việt Nam bày ra pháp tu "Trục trặc" - càng chịu đau đớn bầm dập càng mau thoát khổ, vì mình trả hết nợ cũ. Nghe cũng có lý giống kiểu, ráng nhịn ăn nhịn mặc để trả nợ. Nghe thế gian. Thật ra nó sai bét chỗ này: Mạng mình cho là tròn 100 năm đi, hỏi mình khổ bầm dập như điên suốt 100 năm mình trả được bao nhiêu nợ? Trong khi mình gian ác, tà mị, lừa đảo, lật lọng, đâm cha chém chú, lừa thầy phản bạn suốt bao nhiêu trăm ngàn tỷ tỷ đại kiếp, giờ tự nhiên biết tu hành chịu khổ có 100 năm (từ lúc lọt lòng mẹ đến lúc vào quan tài đúng 100 năm) khổ bầm dập, thì mình trả được bao nhiêu cái nợ kia? Mình gian ác, tàn bạo trong suốt bao nhiêu ngàn tỷ tỷ tỷ ức kiếp, mà giờ mình khổ có 100 năm coi như huê là huê chỗ nào? Nếu mình tin có luân hồi. Còn anh không tin thì thôi, không có gì để nói.

Trong đây đức Phật nói: Nay các tỳ kheo cho dù sáng bị đâm 100 nhát lao/giáo/thương/chĩa, trưa đâm 100 nhát, chiều 100 nó chọt mình 100 năm vậy cũng không thể thoát khổ. Vì sao? Vì khổ trong vòng luân hồi quá lớn, các người chịu khổ suốt chừng đó thời gian mà giờ vẫn ngồi đây, điều đó cho thấy chịu khổ không là không thoát được. Vì nếu nói chỉ chịu khổ là giải thoát thì mình đã khổ bao nhiêu kiếp rồi.

Vấn đề là Phải hiểu được cái Khổ, hiểu bằng trí tuệ giác ngộ, hiểu để rồi buông hết, để mà không thích cái gì nữa hết thì mới là con đường giác ngộ, con đường giải thoát. Không phải gồng mình, cắn răng, nai lưng nói đó là đường giải thoát - là sai. Kết bài kinh, Ngài nói: Nay các tỳ kheo ta tuyên bố rằng sự đau khổ của trăm luân sanh tử không giải quyết bằng khổ mà nó chỉ giải quyết bằng trạng thái thanh thản, nhẹ nhàng của Hỷ - Lạc.

Coi lại dùm tui. Thời này sướng. Đừng tin thầy bà nào hết. Mình lại mình nhỏ nhẹ “cho em xin đạ chỉ điều thầy vừa nói”.

Đó là Kinh Trăm mũi lao, Chương Tương Ứng Bốn Đế, Tương Ứng Bộ Kinh.

Như vậy mình thấy, rõ ràng đời là khổ thiết nhưng không thể thoát khổ bằng cái quần quai, rên xiết để thoát khổ. Ngay cả những vị tu hành giờ phút cuối máu me tùm lum, cọp tha, beo cắn,... trong kinh nói nhiều vị chết trong miệng cọp, thì trước giây phút tiền đắc đạo người ta phải có tích tắc rất an lạc, ngay tích tắc đó trí tuệ giác ngộ mới lên được. Chứ đau quá không được.

Lộ trình này bài kinh xác định rằng: Mọi hiện hữu là Khổ nhưng ta chỉ thoát khổ khi ta có được sự thanh thản, an lạc tối thiểu nhất định. Còn hành hạ thân xác, tự đày đọa chính mình để cầu quả giác ngộ là chuyện tầm bậy. Vì chính Ngài nói: Nếu chỉ lấy khổ trừ khổ, không cần hiểu, chỉ trăn mình chịu khổ thì vô số kiếp mình đã khổ rồi, mình từng bị nấu trong chảo dầu.

Các vị có quyền không tin. Trong kinh nói: Ông vua A xà thế ra lệnh giết cha, ông không trực tiếp giết, ông chết sanh xuống địa ngục bị trụng như giò cháo quấy trong chảo, từ miệng chảo dầu sôi ùng ục, cuộn cho ông chạm đáy chảo 30.000 năm, rồi từ đáy chảo cuộn cuộn lên là 30.000 năm là 60.000 năm mới thoát cái nghiệp giết cha. Mà ông còn có sám hối, hộ trì đức Phật, hộ trì chư Tăng, hỗ trợ Kết tập Tam Tạng – một lần kết tập cực kỳ quan trọng, xác định được giềng mối Chánh pháp với sự chứng minh của 500 vị đại A La Hán. Ông làm công đức lớn bằng trời vậy mà ông bị trụng trong đó. 60.000 năm. Mình nè, kể cả tui, bị trụng trong đó không biết bao nhiêu nghìn tỷ tỷ lần rồi, giờ vẫn ngồi đây, xá gì 100 năm ăn chay năm đất, bần tăng khổ sai, ma thiêng nước độc, đói không có gì ăn, lạnh không có gì đắp, ... đó là bạc lẻ. Khổ giò cháo quấy mới ghê.

Cho nên, trong bài kinh này trước hết xác định : **Khổ phải được giải quyết bằng sự thấu hiểu nó, để không tiếp tục thích cái này thích cái kia, không tiếp tục đầu tư nữa. Khổ cần phải được hiểu.** Phải hiểu Mọi thứ là khổ từ thiện, ác, sướng, khổ, đẹp, xấu, sang, hèn, thơm, thối, gầy, mập, trắng đen, cao thấp, trong ngoài... miễn là còn hiện hữu thì không khổ cách này cũng khổ cách khác. Mình thích cái gì cũng là thích trong khổ, thích trong nhân khổ, thích trong nguồn khổ. Hiểu vậy không thích nữa. Không phải trăn mình chịu khổ thiếu ý thức thiếu nhận thức là không đi đến đâu hết.

Điều thứ hai, **lộ trình giải thoát là một cách phân tích cho ta thấy: Trí tuệ giác ngộ phải được chuẩn bị một cách vẹn toàn, có đầu có đuôi.**

Trong kinh Tăng Chi Bộ Kinh, phần Tám Pháp, trong đó đức Phật dạy về 8 điều lạ của biển cả (Pahārādasutta - một tên người, không dịch, Pahārāda – người bạo hành, bạo lực, đem lại những cú đấm, là một cái tên người, dịch ra kỳ lắm. Giống Einstein – dịch sát là One Stone nghe kỳ lắm. Ngài dạy, giống như biển cả, độ sâu của biển không bị hẫng thành linh như sông suối, mà lài từ từ trong ra, hoặc từ ngoài vô thì cạn từ từ. Lộ trình giải thoát cũng có lộ trình tuần tự, không có ngang xương, đang lâu 10 khổ quá mở cửa sổ nhảy xuống đất thoát thân là không được, phải đi thang máy, cầu thang bộ xuống, hoặc phải nhảy dù, có trục thẳng, đặc nhiệm xóc nách,.... Phải có tuần tự.

Bài kinh này Một là Ngài xác định: **Khổ không thể giải quyết bằng trăn mình chịu đựng mà phải giải quyết bằng nhận thức về chính cái Khổ - Tri kiến như thật – Yathabhūtaṇa – phải hiểu nó ra sao.**

Giống như mình đau răng, ông nha sĩ phải hiểu mình đau răng nào, răng số mấy, hàm trên hay hàm dưới, răng đó phải giải quyết cách nào, nhổ cái rẹt dzục luôn, hay là rút chỉ máu, làm cái gì? Răng giả trồng ngoài gấn vô hay implant,... ông phải hiểu rất rõ để giải quyết cái răng của mình. Cho nên, Đau khổ chỉ giải quyết bằng nhận thức về chính cái đau khổ. Thứ hai, Con đường thoát khổ phải theo tuần tự. Tuy nhiên, có nhiều vị đã hiểu sai. Cứ mở miệng ra Giới năng sinh Định rồi chỉ trích ông này không có giới đời nào có định. Chết rồi. Người ta nói lộ trình là có cái này

cái kia. Thí dụ nói mình muốn khỏe thì phải ăn uống cẩn thận, tập thể thao, không lạm dụng thuốc men, đầu óc lạc quan, sống chỗ dưỡng khí trong lành; là công thức chung. Nhưng mình phải biết là cơ địa, tiên thiên, hậu thiên. Bài này không sai, nhưng không thể nào khiêng nguyên bài này gấn tùm lum. Vì có những đứa đẻ ra quá ok, để nó sống tự nhiên đến lúc tự động nó đi gym, fitness, leo núi,... không cần nhắc, chỉ cần nói “đừng ăn dầu mỡ, hạn chế đồ ngọt nha con”; Nhưng có nhiều đứa phải đi từng bước: ăn uống cẩn thận, không lạm dụng thuốc men, thường xuyên thể thao, không khí trong lành, tinh thần lạc quan hướng thượng, vị tha hào sảng,...

Kinh Tăng chi, đức Phật nói, có những người bị bệnh, được hướng dẫn nhờ hướng dẫn đó lành bệnh, có những người được hướng dẫn nhưng nó không chịu thoát bệnh và nó sẽ chết vì cái bệnh đó. Có những người tiên thiên, hậu thiên họ không cho phép.

Sẵn tôi giải thích Tiên thiên, hậu thiên là gì. Tiên thiên - Vốn bẩm sinh, trong bụng mẹ mình đi ra. Hậu thiên - Sau khi ra khỏi bụng mẹ môi trường sống, kiểu ăn uống, sinh hoạt,... Cơ địa mình nói chung gồm Tiên thiên, hậu thiên, mỗi người khác nhau. Có người không cần ai nhắc, tự nhiên nó đi đúng đường, nếu cần, cả đời không tập gì cứ khỏe phây phây. Tôi có gặp người đó. Tôi gặp cụ 100 tuổi không biết bệnh viện vương tròn dài ngắn sao, gần 100 năm nay không biết diet – kiêng là gì, cứ tùy duyên hóa độ. Bây giờ sống gần 100 tuổi, răng cò đi sạch nhưng vẫn nhịp nhàng ăn uống tiếp tục tự tại vô ngại đại bi. Cơ địa người ta như vậy. Công thức tuyệt đối đúng nhưng không thể lấy làm vòng kim cô chụp các hành giả cầu đạo vô thượng bồ đề được.

Hỏi tôi kinh nào?

Có nhiều vị như tôn giả Xá Lợi Phất, chưa xuất gia, chưa làm tăng sĩ ngày nào chỉ nghe một câu: Vạn pháp do duyên sinh, vạn pháp do duyên diệt, Thế Tôn đại sa môn đã nói rõ duyên sinh và duyên diệt ấy; Chỉ nghe cái là đắc thánh liền, sau đó mới xuất gia. Chưa xuất gia là người ta có thánh trí bỏ túi rồi. Đối với người như ngài Xá Lợi Phất mà mang công thức này nó hơi ngộ, lúc đó Ngài đâu có cái gì ẩn tượng mà Giới năng sinh Định, Định năng sinh Tuệ, không có. Người như ngài trong vô lượng kiếp nó xong rồi, ba vụ Giới, Định là Ngài xong rồi, chỉ có Tuệ còn mắc mứu chưa xong, vì xong là Ngài đi rồi; cho nên kiếp cuối này ngài như con gà con cái vỏ nứt rồi, chỉ cần gõ nhẹ là cái trứng nứt ra liền, gà con lông lá đầy đủ chờ gõ cái bong là văng ra gáy liền. Còn mình là trứng lộn thối, chưa nở nổi.

Tôi biết kiểu nói tôi bồ bà con nghe dễ nổi dịch.

Bài kinh này sâu lắm.

Lộ trình giải thoát không phải trăn mình chịu khổ. Hai - Lộ trình này là công thức chung.

Anh muốn chứng thánh anh phải đi qua lộ trình này. Nhưng lộ trình này tùy người, có người lộ trình này trải qua rất nhiều kiếp; họ đã hoàn tất một phần đường từ kiếp trước, chiều hôm qua không xong sáng nay xong sớm là vậy. Có người giai đoạn tiền đắc đạo phải trả nợ xấu (nợ tiền, nợ bệnh, nợ ân oán) mới xong được. Nợ tiền – trước khi lên máy bay phải giải quyết nợ tui bao nhiêu; Nợ bệnh là anh phải đi khám bệnh, phải chữa xong cái này nè mới bay được; Ân oán là anh phải đi xin lỗi mấy người anh làm buồn, đi cảm ơn tùm lum mấy người giúp anh; Có những người không nợ gì hết giấy tờ về bèn xách va li bay. Có người trước khi bay, công an phường gọi lên dặn dò, giang hồ đến lấy cái này cái nợ, rồi phải cảm ơn, xin lỗi bà con nợ kia.

Lộ trình đức Phật dạy trong kinh này bắt buộc. Có những người đã xong hết mấy tít chỉ, chỉ nợ mỗi tít chỉ Tuệ. Có những đại ca nợ xấu nhiều quá, trước khi chúng phải trả.

Thật ra, người giữ giới cực kỳ đáng kính, nhưng đó là đáng kính trong mắt người ta không phải với mình, mình phải thấy chuyện giữ giới không có gì vinh quang- vì sao? vì mình còn quá nhiều việc phải giải quyết trước khi mình đạt tới trình độ định tâm, An yên tâm hồn để có thể hội nhập kinh tạng, trí tuệ như hải. Mình còn lèng èng giai đoạn đó là mình còn nợ xấu quá nhiều, thí dụ Tam nghiệp mình không sạch. Thân nghiệp của mình có quá nhiều vấn đề, Khẩu nghiệp của mình có quá nhiều vấn đề, mình phải cạo đầu, mình phải đắp y, mình phải ôm bát, mình phải rừng sâu núi thẳm, nhịn ăn, nhịn mặc, đói lạnh triền miên để bào mòn ba cái thói hư tật xấu. Vì nếu huệ căn mình ngon lành, phước duyên ngon lành thì không cần mấy chục năm rừng sâu núi thẳm.

Trong khi mấy vị đại hiệp của mình đang làm ông hoàng bà chúa, gặp Phật chỉ nói một câu thôi là xong. Còn mình thì sao? Đẻ ra gia thế bản hàn, cơ thể vừa xấu vừa bệnh, đầu óc vừa dốt, vừa khờ, có chút đạo tâm đi xuất gia sống trầy vì tróc vảy, ăn xin từng bữa, chúng chửi như là cái gì. Rồi cuối cùng mấy chục năm trời đau khổ triền miên trên rừng sâu núi thẳm mới đắc, đắc rồi muốn về hầu Phật thì Phật tịch rồi; mình coi như trăm tuổi, lụm cụm trên rừng sâu. Tu từ hồi Phật còn tới hồi Phật mất luôn.

Bài kinh này nhớ 2 chuyện đó:

- Khổ không phải thân mình chịu để thoát khổ mà phải hiểu nó.
- Lộ trình trong kinh này có 2 trường hợp, (1) có người đã hoàn tất mấy tít chỉ đầu, kiếp này chỉ giải quyết một tít chỉ - Tuệ; (2) Có người nợ nhiều kiếp này phải xử lý hết; (3) Có người vì tu nhiều đời nên kiếp này thói quen: thói quen tinh tấn, thói quen nỗ lực, thói quen đầu đà, ... đã hình thành nên nhân cách, con người họ, cho nên họ tự nhiên thích vậy. Đối những vị mình thấy họ giới luật trong sạch có 2 trường hợp: Một là nhiều đời họ vậy quen rồi; trường hợp hai là để họ giải quyết nợ xấu.

Trở lại bài kinh.

Ngài Anan đâu có lạ gì chuyện này, ngài đắc Tu Đà Hườn rồi; có 2 lý do Ngài hỏi:

- Hỏi cho mấy người khác nghe.
- Phật trí vô biên, chuyện mình tưởng mình, hàng thỉnh văn hiểu qua tới đức Phật còn một bầu trời bao la phía sau. Đó là điểm đặc biệt của bậc thánh. Không bao giờ người ta thấy cái người ta hiểu là đủ. Phạm phu mình học ba mớ, nghe ba mớ dòm dứa khác như rác; nhắm mắt cũng gặp, nghe mùi. học ba mớ thấy đủ rồi.

Thời đức Phật có 500 tỷ kheo học ba mớ thấy đủ, nghe đức Phật không thèm nghe vì thấy trùng, sao mỗi lần Ngài mở miệng ra nghe nhắc tới nhắc lui có nhiều đó. Mà họ không thấy rằng, tại sao Ngài nhắc? Vì đám thánh giả tới Ngài đa phần lè tè cấp đó, lâu lâu có người trời lên chút thì đức Phật Ngài đối đề tài. Cho nên, nhiều người họ nghe “có nhiều nói ngoài”, mà có bao giờ họ gặp riêng họ hỏi cho vừa cái đầu, trình độ của họ chưa? Chưa. Toàn nghe ké, tưởng ông thầy nhiều đó. Mấy vị tỷ-kheo nghe đức Phật thấy giống giống không thèm nghe. Đức Phật họ không thèm nghe thì ngài Xá Lợi Phất, Anan, Ca Diếp, Mục Kiền Liên là họ không thèm nghe các ngài luôn. Cuối cùng đức Phật thuyết bài kinh Căn Bản Pháp môn là sấm giữa trời quang, Ngài dạy, kẻ phạm phu biết cái gì bèn dính chặt vào trong đó; 24 ngộ nhận của phạm phu, kẻ phạm phu đưng

đầu dính đó, nhìn đất nước lửa gió dính đất nước lửa gió, nhìn thiên ác, thiên định, trí tuệ bèn dính chặt trong thiên định, trí tuệ; đưng đầu dính đó, luôn nhìn vạn pháp thông qua lăng kính ngã và ngã sở; tôi và của tôi. Xưa là tôi ngu tôi dốt tôi nghèo tôi xấu tôi bệnh. Giờ là tôi giỏi, tôi khôn, tôi đẹp, tôi giàu. Toàn là Tôi không. Các vị nghe các vị sốc. Xưa mấy ông chưa biết đạo thì chấp ba cái tiền, tình, danh, lợi, ngoại hình, học thức; giờ biết rồi thì thấy mấy ông giới luật, thiên định, uyên bác tùm lum hết. Nhưng đó vẫn là quần quanh thôi. Ngày xưa dây xiềng bằng sắt, giờ dây xiềng mạ vàng thôi. Chỉ vậy thôi. Ngày xưa nhốt trong nhà gạch, giờ nhốt trong nhà cẩm thạch, cũng là nhốt hết.

Phàm phu mình ba mớ đủ rồi. Ngài Anan thì không, Ngài là thị giả đức Phật có lúc Ngài hỏi vì không biết, có lúc Ngài hỏi vì để người khác học, có lúc là Ngài hỏi vì còn có cái ghê hơn cái ngài biết. Ngài mới hỏi:

- Bạch Thế Tôn, chỉ riêng giới dẫn mình về đâu?

Đức Phật dạy:

- Thanh tịnh giới luật chuyện đầu tiên cho mình không có ray rứt.

Sinh hoạt mình ok thì sống không có ray rứt. Người không có tu tập thiên định không hiểu cái này. Khi lăng xăng phóng dật mình bầy hầy mình không biết. Lăng tâm ngồi thiền bao nhiêu cái bầy hầy nó cuộn cuộn về nó vây hãm, ám ảnh, bủa khắp cái đầu mình, nó ray rứt. Người thân nghiệp, khẩu nghiệp thanh tịnh khi ngồi nghĩ về họ chỉ thấy vui thôi. Mình nói mình tin Chư Thiên, đầu nhớ chư Thiên đang nhìn mình. Lúc sống chánh niệm mình mới nhớ loài khuấy mặt khuấy mày đang nhìn mình. Lúc bình thường biết mà không nhớ, lúc ngồi thiền mới nhớ: Có rất nhiều sa môn- bà la môn, chân tu, chân tăng, các hạng thiên tử khuấy mặt khuấy mày ngoài muôn dặm hoặc quanh ta đang nhìn ngó ta. Phải chánh niệm mới nhớ. Thất niệm là không nhớ.

Khi mình không sạch, lúc ngồi thiền nó ray rứt ghê lắm. Nó nhớ lại hết.

Nói trong đời sống thường nhật của mình. Khi mình sống lăng xăng như con khi mình không nhớ, nhưng khi ngồi yên mình nhớ nhiều chuyện, tại sao mình lại nói câu đó, tại sao mình lại có suy nghĩ đó, tại sao mình có thể làm được chuyện đó.

Để có cái ray rứt không dễ, bản thân cái ray rứt là một thứ phiền não nhưng nó không dễ có, anh phải lăng lại. Còn tối ngày leo lên dậm cho nó thụt sinh sao thấy được. Để nó lăng xuống rồi một sợi tóc, một cọng râu rớt xuống đó biết ngay.

Đức Phật Ngài dạy, có hoạt động thân - khẩu = giới, ổn định, sạch sẽ thì cho vị này cái Không có ray rứt. Không có ray rứt thì vị này được một loạt điều kiện tâm lý sau: Hân Hoan, hỷ duyệt, phi lạc.

Trong kinh kể có vị tỳ kheo miên mật, tinh tế ghê lắm.

Sẵn tôi nói hơi lạc đề chút. Đó giờ mình hiểu lầm tu hành chân chánh là ma không phá. Tôi ớn nhất toàn nghe ba thứ thầy dốt tuyên truyền gắp ba cái đầu bư của mình là mình tưởng. Không có. Hỏi mình có bằng đức Phật không? Trong khi trong kinh nói Ác ma vẫn xuống dọa nhát Ngài trong rừng. Tầm Ngài mấy ma con không có cửa, nhưng ma cha thì xuống phá. Thiếu gì. Coi trong Tương Ưng bộ kinh. Mấy vị Tỳ kheo ni- A La Hán bằng trời còn bị phá. Thứ tà mị nó ghét

người tu lắm. Còn thứ ma lon con cho thấy trèo lên tụt xuống, còn ma thượng thừa nó khiến có nhiều cách nó đánh. Nó khiến tai tiếng trùng trùng hoặc nó giục đại gia tới cúng dường, nữ sắc đồ ập xuống,... nhiều cách lắm. Nó đánh chừng nào mình sụm bả chè thì thôi.

Có vị tỳ kheo quá trong sạch, mình nghĩ trong sạch ma nó nể, thằng Tèo nó nể mà thằng Tsí nó ghét. Tại sao nó ghét? Vì hồi vị này chưa tới thì là giang sơn của anh, vị thọ thần, ống ngồi trên cây thoải mái; vị này tới, ngồi thiền dưới đất, vị thọ thần phải ngồi thấp hơn vị này, ngồi ngang ngang là nóng như rang muối. Nhân loại không cảm nhận được, chứ phi như nó nhạy, nó gặp tà mị gian ác nó biết mà có đạo lực thâm hậu nó biết. Chỗ người ta ở ông thầy tới ngồi, ông phải tụt xuống. Mỗi lần ông đi bát thì mình tung tăng mà ông đi bát về thì mình phải tụt xuống. Đuổi thì không dám đuổi, ảnh đi xuống làng làm cho một đứa bé bị bệnh đau bụng, tự nhiên đang đi chơi ôm bụng quặn quại, bố mẹ lo quá không biết sao, ông thọ thần mới tìm cách lên đồng báo mộng cho biết là ông sư mỗi ngày xuống đây tu hành ok, nói ông cho thuốc là thằng nhỏ hết. Trong khi theo luật tỳ kheo không được làm thầy bùa, thầy cúng, thầy bói, thầy pháp, thầy phong thủy, thầy tụng. Tụng kinh thì được chứ làm thầy tụng = sống với nghề tụng thì không được.

Vị tỳ kheo đi xuống đi bát, vị này không biết thuốc men gì hết. Vị tỳ kheo xuống đi bát, gia đình lết lết "ngài cứu mạng con của con, nó lăn lộn từ hôm qua tới giờ, có vị thần nói ngài có thuốc cứu được" vị tỳ kheo nghe chừng hừng. Họ năn nỉ quá, thôi giờ cúng cơm cho ngài, rồi ngài rửa tay, lấy nước rửa tay của ngài cho thằng nhỏ uống thôi. Ông thần hôm qua có dặn, nói lấy nước rửa tay của ngài cũng được nữa. Thì ta rửa thì rửa rồi làm gì thì làm nhưng đó không phải thuốc và ta không cho nha, thích thì cứ lấy thôi; Tất cả nằm trong kịch bản ông kia, thì thằng bé uống xong như không có gì xảy ra. Vị tỳ kheo thấy không làm gì, đi về rùng. Vừa đặt chân tới đầu làng là nghe ông thọ thần hiện ngang hiện ra nói "Ngài đi chỗ khác ở, đây không chứa Ngài. Ngài tỳ kheo mà cho thuốc tà mạng". Ngài nói: "Họ thích họ lấy chứ người ngồi đây mà người thấy chuyện dưới đó người thấy mà. Ta không phải thầy thuốc, ta không cho thuốc, ta không sống bằng nghề cho thuốc". Nói tới đó xong, ngài scan cái giới của ngài lại, bèn thấy lòng nó vui, sạch đến mức mình nói ra ông thọ thần ngậm họng, nghĩa là mình sạch thiệt. Trên nền đó Ngài mới phát triển tuệ quán, thấy mọi thứ là khổ, những gì ngài vừa nghe, suy nghĩ của ngài, lỗi tai của ngài, sân si của ông kia, tất cả là khổ, tất cả khổ này do tham ái mà ra, lập tức chứng La Hán.

Giới sạch dẫn đến hân hoan, phi duyệt, trên nền tảng đó - **hễ tâm lạc thì thân mới an, chứ thân an chưa chắc tâm lạc**. Nhiều khi nói uống ba cái đông trùng hạ thảo nói cho khỏe mà tu, không được, phải tâm trước. Giới cũng là tâm, không hối ray rút cũng là tâm, phi duyệt cũng là tâm, rồi mới tới sukha – vừa thân, vừa tâm. Thân an yên. Ngoài đời nghĩ thân trước tâm sau, nhưng trong đạo Tâm trước. Dù mình không bỏ thân được, nhưng phải nhớ nó là số 2. Mình phải chăm sóc nó để dễ tu hành. Mình không phủ nhận vai trò của thân, nó là phó vương, đầu phải tâm thường, rác rưởi. Trong kinh nói: Thân này như vết thương mình phải chăm sóc, thỏa hiệp, hòa hoãn nó mới tu học được. Chứ mình nói nó rác rưởi, bất tịnh rồi mình bất chấp thì sao mà tu.

Phải được trạng thái tâm tự tại. Tự tại từ đâu? Nó có từ Tự tin vào phạm hạnh của mình. Tự tin không phải tự tôn, tự đại, tự đắc. Người Phật tử mình giờ tự tin thì thiếu, tự tôn thì nhiều. Bùn xin mà tưởng tiết kiệm, hoang phí mà tưởng hào sảng. Xu phụ mà tưởng tùy hỷ. Máu lạnh tưởng Xả vô lượng tâm. Mình tu lộn, thay vì cái này lại thấy cái kia.

Lộ trình này đặc biệt, đây là lộ trình rất căn bản, không phải với ai cũng đem công thức áp đặt là sai.

Anh phải ổn định sinh hoạt của anh mới có nền tảng an yên >> Thân lạc, tâm an >> Khả năng định tâm >> Trí kiến như thật - Vipassananana - Tuệ quán còn non yếu >>Nhàm chán/Nibbidaviraga >> Ly tham >>Giải thoát >> Giải thoát tri kiến

Do thân lạc tâm an>> Khả năng định Tâm>> Trí như thật = Trí Tuệ quán sơ cơ, chưa chín= Thấy mọi thứ vô thường, Mọi thứ là Danh sắc lắp ráp, Danh sắc là Năm Uẩn, không tách rời Vô thường, khổ, vô ngã; Do duyên mà có >> Nhàm chán = trí tuệ quán mức độ già dặn, mạnh mẽ >> Ly tham - Tâm Đạo >> Giải thoát - Thánh Quả >> Trí kiến (19 Trí Phán khán)

Nhìn lại cái gì?

- Nhìn lại phiền não nào mình đã dứt trừ.
- Phiền não nào còn sót lại
- Đạo nào, quả nào đã chứng
- Nhìn lại Niết Bàn vừa nhìn thấy
- Nhìn = Hiếu. Niết Bàn không phải something lấy mắt ngó.

Phải xác định chuyện gì đã làm, chuyện gì chưa làm, đã có gì, đã thấy gì.